

”Lägesbilder och åtgärder i kommunerna för att förebygga social problematik och utsatthet med anledning av covid-19”

- Delrapport 1 Halland

Regeringen ger länsstyrelserna i uppdrag att samordna lägesbilder av kommunernas bedömningar av eventuell risk för social problematik och utsatthet med anledning av konsekvenser av covid-19-pandemin samt kommunernas beskrivning av vidtagna och planerade åtgärder.

Uppdraget ska samordnas av Länsstyrelsen i Hallands län och utföras i samverkan med Socialstyrelsen och i samråd med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samt andra relevanta aktörer.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet vid två tillfällen.

Innehållsförteckning

Våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck	5
<i>Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?</i>	<i>5</i>
<i>Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten?</i>	<i>5</i>
<i>Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår?</i>	<i>5</i>
<i>Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?</i>	<i>6</i>
Utsatta barn och familjer	6
<i>Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?</i>	<i>6</i>
<i>Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten?</i>	<i>6</i>
<i>Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår?</i>	<i>7</i>
<i>Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?</i>	<i>7</i>
Alkohol, narkotika.....	7
<i>Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?</i>	<i>7</i>
<i>Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten?</i>	<i>8</i>
<i>Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår?</i>	<i>8</i>
<i>Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?</i>	<i>8</i>
Psykisk ohälsa, isolering	8
<i>Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?</i>	<i>8</i>
<i>Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten?</i>	<i>8</i>
<i>Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår? -</i>	<i>9</i>
<i>Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?</i>	<i>9</i>
Arbets- och sysslolöshet	9
<i>Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?</i>	<i>9</i>
<i>Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten? ..</i>	<i>10</i>
<i>Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår?</i>	<i>10</i>
<ul style="list-style-type: none"><i>Beredskap finns i Barn- och utbildningsförvaltningens plan för krislägen i verksamheterna för att klara en ökad frånvaro i förskola och skola.....</i><i>Tillfällig organisering av skolsköterskor vårterminen 2020.</i><i>Fortsatt regelbunden information via intranät, chefsbrev och UNIKUM.....</i><i>Fortsatt planering för att verksamheter ska fungera vid en eventuell</i>	<i>10</i>

<i>skolstängning.</i>	<i>10</i>
<i>Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?</i>	<i>10</i>
Social oro, ordningsstörningar och skadegörelse	10
<i>Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?.....</i>	<i>10</i>
<i>Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten? ..</i>	<i>11</i>
<i>Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår? -</i>	<i>11</i>
<i>Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?</i>	<i>11</i>

Våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck

Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?

- Beträffande antalet ansökningar rörande våldsutsatta så har ökningen inträffat tidigare än under Covid-19 perioden i flera av kommunerna.
- Någon kommun uppger att inflödet av ärende till Vuxenenheten har minskat under maj, men befaras vara lugnet före stormen.
- I en av kommunerna har antalet vuxna som söker hjälp ökat med 78% i jämförelse mellan maj 2019 och i år (våldsutövare).
- Polisen har en liten ökning av antalet inkomna anmälningar om brott i nära relationer. Samfällt från länets kvinnojourer är det en liten ökning av antalet stödsamtal.
- En kvinnojour har fler placeringar i skyddat boende efter att det tidigare varit tomt under våren.

Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten?

- Skolan mitt i byn jobbar aktivt i utsatta områden, inte bara i skolan utan även på elevernas fritid och med en stärkt föräldrakontakt. De har utökat antalet deltagare i deras årligen återkommande sommaraktivitet "Sommarkul", och inkluderar även föräldrar.
- Ungdomsjouren Tigerlilja har utökat tiderna för sin chatt och har fler "besökare" än tidigare.
- Rutiner och planering för bland annat bemanning finns för att hantera en smittspridning.
- I kommunala bostadsbolag används metoden Huskourage.

Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår?

- Det finns utrymme för socialsekreterarna att hantera ett ökat inflöde. Bemanningen på enheten och i öppenvården bedöms vara god inför sommaren. Rutiner och planering finns och är förberedd.

Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?

- Det finns en risk för ökad våldsutsatthet.

Utsatta barn och familjer

Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?

- En kommun rapporterar att antalet orosanmälningar (barn och unga) har ökat under våren jämfört med tidigare år.
- Övriga kommuner rapporterar istället att de haft uppgång av antalet orosanmälningar under flera år, och att inget kan kopplas till Covid-19.
- Några kommuner uppger att de på senare tid fått in orosanmälningar där barn inte deltar i skolundervisningen på grund av oro för smitta. Oron avser således att barn inte får sin skolundervisning.
- Det finns en oro över flickors situation, bland annat har en kommun uppmärksammat lågt deltagande i fritidsaktiviteter. En annan kommun har uppmärksammat att flickor är oroliga över orättvis betygsättning.
- Barn och ungdomar med funktionsnedsättningar har hög skolfrånvaro sedan tidigare och har ökat under pandemi. Barn med särskilda behov behöver struktur och skolan bidrar vanligtvis med detta. För dessa barn blir det därför extra svårt med distansundervisning. Unga med språksvårigheter får det också extra jobbigt vid distansundervisning. Barnen med funktionsnedsättningar (NPF, dövblind osv) har dålig tillgång till information om Covid-19.
- Kommunerna uttrycker också en oro över att ökad arbetslöshet och inkomstbortfall kan göra så att många familjer hamnar i ekonomisk kris.

Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten?

- Några kommuner har inrättat en stödtelefon för ungdomar och familj/vuxna utifrån befarad ökning av ansträngda relationer, psykisk ohälsa och ekonomiska svårigheter. Familjechatten som är ett samarbetsprojekt mellan regionens lokala nämnd och Halmstads kommun erbjuder anonym familjerådgivning digitalt.
- Elevhälsoteam jobbar proaktivt för att nå ungdomar under distansundervisning.
- Skol- och hälsosamordnare och ansvariga handläggare bevakar tvångvårdsplacerade barns hälsobehov.
- Förskoleverksamhet i en kommun genomför ”social koll” för att säkerställa att även vårdnadshavare som inte vågar skicka sina barn till verksamheten uppmuntras skicka barnen till förskolor.

- Det finns en samverkan med civilsamhället för att erbjuda läxhjälp och studiestöd för barnen med språksvårigheter.
- Inställda barngruppsverksamheter för barn i missbruk, våld och psykisk ohälsa ersätts med utomhusverksamheter med lek för dessa barn på motsvarande tid.

Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår?

- En av kommunerna uppger att Barn- och ungdomsenheten kommer ha återkommande sommarmöten 3 ggr/vecka för att följa upp situationen och snabbt kunna ställa om verksamheterna vid behov.

Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?

- Det finns en oro över hur sommaren ska bli. Det är många ungdomar som inte får sommarjobb, föräldrar är arbetslösa i större uträkning på grund av permitteringar, vuxenutbildningen/SFI arbetar under andra former och barn hålls hemma från förskolorna. Många familjer stannar hemma i sommar då de inte kan semestra i sina hemländer vilket också kan ge ökad oro.
- Det finns en oro över att orosanmälningarna (barn och unga) kommer öka ytterligare. Kommunerna uttrycker också en oro över ökad ohälsa i befolkningen pga. isolering, utsatthet i hemmet, arbetslöshet mm.
- Det finns också en oro över att ensamkommande barn och barn i utsatta områden inte kommer klara av sin skolgång med fullständiga betyg, och att de är begränsade/kontrollerade i sin fritid. Detta kan i sin tur leda till andra sociala konsekvenser.

Alkohol, narkotika

Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?

- En kommun rapporterar att de kan se en ökad efterfrågan på illegala droger.
- En annan kommun sett en ökning av missbruk till följd av permitteringar.
- Några kommuner uppger att de ser en risk för ökning av våld i nära relationer kopplat till missbruk, men även ökat antal.

Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten?

- Erbjuder krisinriktat stöd och har låga trösklar för hjälpinsatser för att nå ut och fånga upp barns och familjers behov.

Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår?

- I en kommun kommer Barn- och ungdomsenheten ha återkommande sommarmöten 3 ggr/vecka för att följa upp situationen och snabbt kunna ställa om verksamheterna vid behov.

Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?

- Det finns en risk för ökad våldsutsatthet.

Psykisk ohälsa, isolering

Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?

- Polisen rapporterar ett ökat antal begäran om handräckning av psykiskt sjuka.
- En kommun rapporterar om ökad mängd ärenden kopplade till hot om suicid.
- Psykisk ohälsa i form av nedstämdhet och oro ökar. Det är en markant ökning bland flickor.
- En annan kommun befarar att psykisk ohälsa bland unga och äldre kommer öka i ett längre perspektiv. Anledningen till detta kan vara oro över arbetslöshet, alkoholkonsumtion och distansstudier/distansarbete vilket kan skapa psykisk ohälsa.

Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten?

- Stödlinje för ungdomar och familj/vuxna utifrån befarad ökning av ansträngda relationer, psykisk ohälsa och ekonomisk situation.
- Digital, anonym familjerådgivning har utvecklats.
- Ett utökat samarbete med Röda korset för att nå äldre och icke-svensktalande har etablerats.

- För att motverka psykisk ohälsa och krisreaktioner har flera kommuner inventerat och sammanställt vilken typ av sociala insatser som finns samt kompletterat hemsidan med länk till krisinformation.se "Råd till dig som känner dig orolig på grund av Coronaviruset".

Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår? -

Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?

- Det finns en risk för oro och ökad ohälsa i befolkningen om många blir sjuka och avlider.
- Oro för att de som redan innan Covid-19 led av psykisk ohälsa drabbas hårdare. Farhågor är ökning av suicid, kriminalitet, barnfattigdom, social utslagning, arbetslöshet och ökad segregation.
- Två kommuner rapporterar om oro för elevers resultat och mående om distansundervisning fortsätter även efter sommaren.

Arbets- och sysslöshet

Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?

- Minskning av ungdomar, framförallt flickor i sociala sammanhang och idrottsaktiviteter.
- Kommuner rapporterar om ökad skolfrånvaro vilket i sin tur kan få konsekvenser på skolresultaten.
- Ensamkommande killar i AGAPE är oroliga över att inte klara sin skolgång med fullständiga betyg som leder till att de står utan bostad och inte kan stanna i Sverige.
- En del tjejer i socioekonomiskt utsatta områden får inte delta på verksamheter utanför skoltid deras fritid är begränsad och kontrollerad.
- Högre belastning på försörjningsstöd med anledning av stora varsel, svårigheter för människor att försörja sig.
- En kommun rapporterar att de sett ett ökat antal egenföretagare som söker ekonomiskt bistånd.

Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten?

- Beredskap finns i kommunens plan för krislägen i verksamheterna för att klara en ökad frånvaro i förskola och skola. Detsamma gäller planering för att verksamheter ska fungera vid en eventuell skolstängning.
- En kommun rapporterar att sommarkurser planeras för de elever som behöver komplettera för att få betyg.

Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår?

- Beredskap finns i Barn- och utbildningsförvaltningens plan för krislägen i verksamheterna för att klara en ökad frånvaro i förskola och skola.
- Tillfällig organisering av skolsköterskor vårterminen 2020.
- Fortsatt regelbunden information via intranät, chefsbrev och UNIKUM.
- Fortsatt planering för att verksamheter ska fungera vid en eventuell skolstängning.

Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?

- En kommun rapporterar om ökad smittrisk för medarbetare inom försörjningsstöd där digitala möten inte alltid är lämpliga eller går att genomföra.
- I sommar/höst kan vi kanske se vidden av de svårigheter människor har på arbetsmarknaden, ex företag går i konkurs, ökade permitteringar, svårigheter att försörja sig osv.

Social oro, ordningsstörningar och skadegörelse

Vad har kommunerna uppmärksammat hittills gällande social problematik och utsatthet?

- En kommun rapporterar om fler brott överlag i kommunen jämfört med samma period förra året (stölder, skadegörelser, narkotikabrott, trafikbrott, bedrägerier).
- En kommun rapporterar om anlagda bränder och ökad skadegörelse på kommunens

fastigheter.

- En kommun ser fortsatt en ökning av förmodat anlagda bränder den senaste tiden.
- En annan kommun rapporterar om fortsatta fordonsbränder.
- En kommun rapporterar om att oro uttrycks hos olika ungdomsgrupper och att det rapporteras om ökad skadegörelse vid flera förskolor.
- En kommun rapporterar om ökad skadegörelse vid skolgårdar, oklart om det har koppling till Covid-19.
- Utökad oro i vissa bostadsområden.
- Högre social oro och mindre resurser inom blåljusmyndigheter.

Vad har kommunerna gjort för att åtgärda/förebygga problematiken/utsattheten?

- En kommun rapporterar att de genomför orsaksanalys angående social oro.
- Kommunen har daglig kontakt med kommunpolisen, räddningstjänsten och fastighetsskötare avseende att bevaka t.ex. ökad skadegörelse.
- En kommun har en händelsestyrd grupp igång för att samverka kring den ökade sociala oron.
- En kommun har en operativ samordningsgrupp igång för att samverka kring den ökade sociala oron. De ser över trygghetsskapande aktiviteter för ungdomar inför skolavslutning och under sommaren.

Hur planerar kommunerna framåt för att förebygga och åtgärda de problem som uppstår? -

Vilka risker ser kommunerna under de närmaste månaderna?

- En kommun rapporterar om risk för social oro under sommaren på grund av brist på bra sysselsättning för ungdomarna.

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län • Postadress: 301 86 Halmstad • Besöksadress: Slottsgatan 2
010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland